sacit

ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2566

ประเภทเครื่องโลหะ (เครื่องประดับเงินและทองเหลือง)

The Master Craftsmen in 2023
Categorized in Metalware
(Silver and Brass Jewelry)

นายสุเพียบ พรมศรี

จังหวัดสุรินทร์

Mr. Suphiab Promsri
Surin Province

นายสุเพียบ พรมศรี
ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2566
ประเภทเครื่องโลหะ (เครื่องประดับเงินและทองเหลือง)

Mr. Suphiab Promsri
The Master Craftsmen in 2023
Categorized in Metalware (Silver and Brass Jewelry)

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา
Conservation and inheritance of the wisdom.

เมื่ออายุ 19 ปี นายสุเพียบ พรมศรี ได้เรียนรู้วิชาความรู้การทำเครื่องประดับมาจากพี่ชายใช้เวลาฝึกฝนอยู่ร่วม 2 ปีจึงชำนาญ จากนั้นก็ไปประกอบอาชีพในสาขานี้ยังถิ่นอื่น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2553 ที่ทราบกันว่าเป็นช่วงฟองสบู่แตกเศรษฐกิจตกต่ำ และเกิดภาวะเงินบาทลอยตัว มีผลกระทบต่องานที่ทำอยู่เดิม จึงได้ย้ายครอบครัวกลับมายังถิ่นฐานบ้านเกิดที่จังหวัดสุรินทร์ จากเดิมที่เคยทำงานด้านเพชรพลอยอยู่แล้ว จึงมองหาลู่ทางในการประกอบอาชีพ และได้รับการถ่ายทอดความรู้จากพ่อปัญญา บุตรชาติ ซึ่งเป็นครูภูมิปัญญาในชุมชนที่อยู่ละแวกใกล้กัน โดยท่านได้ถ่ายทอดวิธีการทำเครื่องประดับเงินลายดอกพิกุลดอกตะเกาโบราณ จนสามารถนำมาต่อยอดและประยุกต์ใช้ในการทำเครื่องประดับทองเหลืองของตนเอง

At the age of 19, Mr. Suphiab Promsri learned the art of jewelry making from his elder brother. He spent two years honing his skills. After mastering the craft, he pursued a career in this field in other places. However, in 2010, a period known for the economic downturn and devaluation of the Thai Baht, he faced challenges in his work. Consequently, he moved his family back to his hometown in Surin Province. Having previously worked with diamonds and gemstones, he sought alternative career opportunities and was fortunate to receive the transfer of knowledge from a local wisdom master, Punya Butchati. This master taught him the techniques of crafting silver jewelry with traditional Phikun and ancient Tako flower patterns. With this newfound knowledge, he adapted and integrated these designs into his gold jewelry creations.

จากนั้นจึงมีแนวคิดที่จะสร้างสรรค์งาน โดยได้แรงบันดาลใจจากงานเครื่องประดับอัญมณีที่มีการใช้ทองเหลืองอยู่ก่อนแล้ว จึงนำมาประยุกต์ต่อยอดเข้ากับงานเพชรซีกที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ ด้วยมองว่างานทองเหลืองจะสามารถประยุกต์ได้หลากหลาย อีกทั้งราคาวัตถุดิบก็ไม่สูงเท่ากับทองคำหรืองานเครื่องประดับชนิดอื่นๆ อีกทั้งกระบวนการขั้นตอน อุปกรณ์เครื่องมือพื้นฐานล้วนแต่ใช้เทคนิคเดียวกัน เช่น การขึ้นตัวเรือน เป็นต้น ประกอบกับข้อจำกัดของการใช้ทองเหลืองมีน้อยกว่าเมื่อเทียบกับงานโลหะประเภทอื่นๆ เช่น ทองคำ จึงใช้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญที่มีอยู่เป็นต้นทุนเดิมมาเสริมด้วยการออกแบบลายใหม่ๆ ขึ้นมา และได้สร้างสรรค์ผลงานออกมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่า 30 ปีแล้วโดยเน้นการอนุรักษ์ทั้งในขั้นตอนการทำงานวิธีการตามแบบโบราณเช่นการใช้ขาโต๊ะหรือแม้แต่การฝังเพชรซีก เป็นต้น

Inspired by the previously existing gem studded gold jewelry, he combined this with the diamond expertise he already had. He believed that gold alloy (yellow gold) could be applied in diverse ways and that the cost of its raw materials was not as high as pure gold or other types of jewelry. Moreover, the basic processes, steps, and tools mostly employed the same techniques, such as creating the jewelry frame. Coupled with the fact that there were fewer limitations in using gold alloy as compared to other metals like pure gold, he used his existing knowledge, skills, and expertise, enhanced by his innovative designs, to continuously produce work for over 30 years. He has emphasized the conservation of traditional methods and ancient techniques, such as using traditional tools and even specific gem setting methods.

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง
Wisdom reflecting craftsmanship skills

การทำเครื่องประดับจากโลหะของนายสุเพียบนั้นใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมด้วยขั้นตอนการทำงานประกอบด้วยหลายขั้นตอน ยกตัวอย่างเช่น การขึ้นรูป การตอกลาย และการฝังอัญมณี เป็นต้น

Mr. Suphiab's jewelry made from metal incorporates traditional wisdom. The process involves several steps, such as molding, engraving, and gem setting, for example.

โลหะที่นำมาใช้ในการทำเครื่องประดับนั้นก็มีหลายประเภท ได้แก่ โลหะมีค่า เช่น ทองคำ เงิน เป็นต้น หรือโลหะผสม เช่น ทองเหลือง หรือนาก ฯลฯ เครื่องประดับที่นายสุเพียบทำในปัจจุบันนั้นจะเน้นใช้ โลหะ ประเภทเงินและทองเหลืองเป็นหลัก

Various metals are used for jewelry making, such as precious metals like gold and silver. There are also alloys like brass or bronze. Currently, Mr. Suphiab mainly uses silver and brass in his creations.

ทองเหลือง เป็นโลหะที่มีสีเหลืองและมีคุณสมบัติคล้ายกับทองคำเป็นโลหะที่เกิดจากการผสมระหว่างทองแดงและสังกะสี ซึ่งจะมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอัตราส่วนและวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ส่วนใหญ่มักจะผสมทองแดงลงในอัตราส่วน 5-45% หรือเพิ่มตามต้องการ ส่วนที่เหลือเป็นสังกะสี และมีโลหะอื่นเจือปนบ้างเล็กน้อย การนำทองเหลืองไปใช้งานประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับส่วนผสมและอัตราส่วนของสังกะสี เช่น ทองเหลืองที่ผสมสังกะสี 12.5% เรียก Jewelry bronze ใช้ทำเครื่องประดับ เป็นต้น

Brass is a metal with a yellow color and has properties similar to gold. It is an alloy made from copper and zinc. Its specific properties vary depending on the ratio and purpose of use. Typically, copper is mixed in proportions ranging from 5-45% or more, as required. The remainder is zinc with a few other metals in minor amounts. The use of brass depends on the zinc content; for instance, brass containing 12.5% zinc is called jewelry bronze, which is used for jewelry.

ถึงแม้กรรมวิธีการผลิตจะเหมือนกัน แต่ช่างต้องทราบคุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ ด้วย จะส่งผลต่อขั้นตอนการผลิต เช่น เงิน กับทองเหลืองซึ่งมีจุดหลอมเหลวที่แตกต่างกัน เงินมีจุดหลอมเหลวที่ต่ำกว่า ดังนั้นในขั้นตอนการหลอมนั้นจำเป็นต้องควบคุมความร้อนให้เหมาะสม มิฉะนั้นอาจทำให้ตัวเรือนเกิดความเสียหายได้ อีกทั้งด้วยคุณสมบัติของเงินที่มีความอ่อนตัวยืดหยุ่นมากกว่าทองเหลืองจึงทำให้ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและประณีตมากกว่าในบางขั้นตอน เรียกได้ว่าต้องมีความระวิดระวังมากกว่า ซึ่งเหล่านี้ช่างต้องสังเกต และหมั่นฝึกฝนเพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

Even though the production techniques might be the same, craftsmen must understand the properties of each material. For example, silver and brass have different melting points with silver melting at a lower temperature. Therefore, during the melting process, the temperature must be appropriately controlled to prevent any damage. Furthermore, due to the malleability and flexibility of silver being higher than brass, finer attention to detail is required in certain stages. It can be said that more caution is required, and artisans must continually observe and practice to minimize any errors.

การออกแบบลวดลาย จะมีการร่างแบบบนกระดาษก่อน ก่อนที่จะนำไปขึ้นรูปตัวเรือนเครื่องประดับ ซึ่งลวดลายที่ใช้จะเป็นลวดลายไทย แต่อาจมีการปรับรูปแบบหรือดีไซน์ตามที่ต้องการ

Designed patterns are initially drafted on paper before being transformed into jewelry pieces. The designs are typically Thai though they may be adapted or redesigned as desired.

การหลอมละลายเม็ดเงิน หรือทองเหลือง โดยนำไปใส่รางเท หลอมให้เป็นเนื้อเดียวกันเพื่อนำไปรีดและดึงเป็นเส้นลวด ให้ได้ความหนาหรือบางตามการใช้งาน เมื่อรีดออกมาได้ขนาดตามที่ต้องการจะขึ้นรูปแล้ว จึงนำแบบมาติดไว้บนตัวเรือน เพื่อนำมาตอกลาย นำไปดุนให้นูนขึ้นมา ส่วนนี้จะใช้วิธีการสลักดุน ขึ้นกระเปาะ และฉลุลายไทยตามแนวที่ตีลาย ตั้งกระเปาะบนตัวเรือนเพื่อฝังเม็ดพลอย เมื่อเรียบร้อยนำไปขัดล้าง และตกแต่งชิ้นงาน

Melting silver or brass grains involves pouring them into a mold, and melting them together to then roll out and draw into wire of the desired thickness. Once the desired shape is achieved, the design is attached to the piece, which is then engraved and embossed using traditional Thai engraving techniques. Depressions are made in the piece to set gems. Once complete, the piece is cleaned and refined.

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

จุดเด่นของผลงานของนายสุเพียบ จะเป็นลวดลายของงานฝังพลอยในรูปแบบการฝังเพชรซีกตามแบบโบราณ ซึ่งเป็นเทคนิคเดียวกับที่ทันใช้งานเครื่องดับทอง ซึ่งจะเป็นการฝังพลอยด้วยมือเป็นงานรองซับแบบโบราณที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ โดยจะไม่ใช้กาวหรือการฝังแบบหนามเตยซึ่งจะแตกต่างจากงานเครื่องประดับที่พบกันทั่วๆ ไปและนอกจากนี้ยังคงใช้กรรมวิธีในการเผาไฟตามแบบต้นฉบับโบราณในการสร้างสรรค์ศิลปหัตถกรรมเครื่องประดับเงินและเครื่องประดับทองเหลือง

Outstanding Work Identity

The highlight of Mr. Suphiab's work is the pattern of the gemstone inlay in the ancient diamond inlay style. This technique is similar to what was used in traditional gold jewelry making. It involves manually inlaying gemstones using an ancient heirloom technique that he specializes in without using glue or prong setting methods. This is different from the regular jewelry found everywhere. Additionally, he continues to use traditional techniques for firing in his creation of silver and gold jewelry.

เครื่องประดับกนกลายไทยฝังบุศร์น้ำเพชร
The Thai Pattern Inlay with Diamond

ตัวอย่างผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ของนายสุเพียบ พรมศรี เช่น “กนกลายไทยฝังบุศร์น้ำเพชร” ซึ่งมีการออกแบบลวดลายได้หลายรูปแบบ ทั้งในแบบดั้งเดิมหรือร่วมสมัย แล้วนำมาขึ้นตัวเรือนที่เป็นเงินแท้ 99.25% และเลือกใช้ “บุศร์น้ำเพชร” เป็นอัญมณีที่นำมาฝังหุ้มขึ้นตัวเรือนแบบงานเพชรซีกรองซับ ซึ่งงานรองซับ คือ งานที่มีทองรองอยู่ด้านหลังตามแบบเครื่องประดับโบราณ ซึ่งหากเป็นสร้อยที่ประดับด้วยจี้ จี้ที่สร้างสรรค์ชิ้นก็จะมีหลายแบบ เช่น จี้ 5 ยอด, จี้ 1 ยอด, จี้ 3 ชั้น , จี้ 4 หรือ 5 ชั้น เป็นต้น หรือการเลือกจำนวนพลอยที่ประดับเป็นเลขมงคลตามความเชื่อ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นรูปแบบไหนก็ล้วนแต่เป็นเครื่องประดับที่มีความวิจิตร งดงาม สามารถออกแบบดีไซน์เป็นชุดเครื่องประดับที่เข้ากับการแต่งกายที่หลากหลายได้

Examples of the unique work of Mr. Suphiab Promsri include “Thai Pattern Inlay with Diamond Bud”, which has various design patterns, both traditional and contemporary. The main body of the jewelry is made from 99.25% pure silver, and the “diamond bud” gemstone is chosen as the inlaid gem using the diamond inlay technique. This inlay work is like traditional jewelry with gold backing. If it is a necklace adorned with a type of traditional pendant, the created pendant can come in various styles, such as five-pointed pendant, single-point pendant, three-layer pendant, or four or five-layer pendant, etc. The number of gemstones used for the decoration can also be chosen based on lucky numbers. Regardless of the format, these jewels are exquisite, beautiful, and can be designed to complement various outfits.

ชุดเครื่องประดับของนายสุเพียบ มีผู้สนใจและเป็นที่ต้องการมาก ทั้งในกลุ่มผู้ที่หลงใหลการแต่งกายชุดไทยนำไปใส่ให้เข้าชุดกัน หรือนำไปสวมใส่ร่วมกับชุดไทยในงานประเพณี หรืองานสำคัญต่างๆ หรือแม้ใช้ในงานแต่งงานที่เจ้าสาวมักจะนิยมใช้สวมใส่ให้เข้ากับชุดไทย เพื่อเพิ่มความสวยงามในวันที่สำคัญวันหนึ่งในชีวิต เป็นต้น ยิ่งในปัจจุบันมีการรณรงค์ให้สวมใส่ผ้าไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ชุดเครื่องประดับเงินและทองเหลืองก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการแต่งกายให้งดงามมากยิ่งขึ้น นอกจากใส่ร่วมกับชุดไทยหรือผ้าไทยแล้ว นายสุเพียบก็ได้มีการออกแบบในลวดลายที่ดูร่วมสมัย สามารถที่จะนำไปประยุกต์ใส่ร่วมกับการแต่งกายสมัยนิยมได้ด้วย

The jewelry set by Mr. Suphiab has attracted a lot of interest and is in high demand, especially among those who love wearing traditional Thai dress, or combined with Thai outfits for festivals or other important occasions. These are also popular for brides who like to pair them with their Thai wedding dresses. In particular nowadays, with the campaign to wear Thai fabric, which is the identity of the Thais, these silver and gold jewelry sets have become another option to enhance the beauty of the attire. Besides pairing with Thai outfits or fabric,
Mr. Suphiab also designs patterns that look contemporary and can be adapted to be worn with popular modern dresses.

ตัวอย่างผลงานอื่นๆ
Other examples

ต่างหูลายดอกตะเกาโบราณ

Old Floral Patterned Earrings

การพัฒนาสร้างสรรค์ปรับประยุกต์ หรือต่อยอดผลงาน
Development, Innovation, and Adaptation of Work

ถึงแม้งานโบราณจะเป็นงานที่ทรงคุณค่าอยู่แล้ว แต่หากด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป จึงได้มีการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบใหม่ๆ ที่ตอบสนองผู้ใช้งานหลากหลายกลุ่ม ทั้งการออกแบบลวดลาย รูปทรง รวมทั้งได้มีการเพิ่มเติมสีสันให้ดูโดดเด่นมากขึ้น จากเดิมที่ใช้พลอยสีเดียว เป็นการเพิ่มสีพลอยให้มีความหลากหลาย เช่น พลอยตามประจำวันเกิด และจี้รูปทรงต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงทำเป็นล็อคเก็ต เป็นต้น

ชุดมณีนาคราช ซึ่งจะมีความโดดเด่นในเรื่องของเนื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นงานทองเหลืองแท้ และการผสมผสานระหว่างการวางตำแหน่ง พลอยโกเมนเก้ายอด ทับทิม มีลวดลายด้านข้างที่ผสมผสานลายกนกลายไทยระหว่างยุคสมัยเก่าและใหม่เข้าด้วยกันอย่างลงตัว

Even though traditional works already have value, as times change, there is a need to innovate in new styles that can cater to a diverse group of users. This includes designing new patterns, shapes, and adding more colors to stand out. Instead of using a single colored gemstone, now a variety of colored gemstones are used, such as birthstones, and various shaped pendant designs, including making them as lockets. The “Royal Naga Jewelry Set” is particularly notable for its genuine gold material and the combination of positioning gemstones like nine-pointed garnet, ruby with side patterns that seamlessly blend ancient and modern Thai patterns, etc.

ความมุ่งหวังตั้งใจในการอนุรักษ์สืบทอดในงานศิลปหัตถกรรม
Commitment to conserve and inherit in arts and crafts

ในครอบครัวของนายสุเพียบนั้น จะมีการปลูกฝังงานให้ลูกหลานรู้จักและฝึกฝนการทำเครื่องประดับมาตั้งแต่วัยเด็กทุกคนจึงสามารถที่จะสร้างสรรค์งานประเภทนี้ได้เป็นอย่างดีและสามารถสืบทอดงานได้ต่อไปในอนาคต

In Mr. Suphiab's family, there has always been an emphasis on introducing the younger generation to the art of jewelry making from a young age. Everyone is thus equipped with the skills to create such pieces proficiently and can continue this legacy into the future.

นายสุเพียบเองยังได้ถ่ายทอดทักษะในงานด้านนี้ให้กับชุมชนเพื่อสร้างให้ทุกคนมีอาชีพ มีรายได้ ทั้งในหมู่บ้านนาตังที่อาศัยอยู่และชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงในอำเภอเขวาสินรินทร์ จนปัจจุบันเรียกได้ว่าเป็นอำเภอที่มีชื่อเสียง และมีความเข้มแข็งในการผลิตเครื่องประดับของจังหวัดสุรินทร์ ยังรวมไปถึงการส่งต่อความรู้ที่ตนเองฝึกฝนทักษะการผลิตเครื่องประดับเงิน และทองเหลืองกลับไปให้กับชุมชนที่จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นแหล่งที่ตนเองได้ฝึกฝนการทำงานเครื่องประดับทองมาตั้งแต่แรกด้วย

Mr. Suphiab himself has also transferred these skills to the community, ensuring that everyone has a profession and source of income, both in the village of Na Tang where he resides and in the nearby communities of Khwao Sinarin District. Currently, the district is renowned and robust in jewelry production in Surin Province. He has also passed on the knowledge and skills he honed in producing silver and gold jewelry to the community in Ubon Ratchathani Province, where he originally learned the craft.

นอกจากนี้ ยังได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษา เช่น โรงเรียนบ้านนาตังตระแบก หรือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ หรือมหาวิทยาลัยราชมงคลอีสาน ก็ได้นำนักเรียน/นักศึกษา เข้ามาศึกษา ดูงาน เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำเครื่องประดับอยู่อย่างต่อเนื่อง

In addition, he has imparted this knowledge to students, such as those from Ban Na Tang Trabek School, Surin Rajabhat University, and Rajamangala University of Technology Isan. These institutions regularly send their students to study, observe, and learn the local wisdom in jewelry making.

เกียรติบัตรหรือรางวัลที่เคยได้รับ

- ศิลปิน OTOP ประจำปี พ.ศ. 2559 จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- ผลิตภัณฑ์ OTOP 5 ดาว

Received Certificates or Awards

- OTOP artist of the year 2016 from the Department of Community Development Ministry of Interior
- OTOP products 5 stars

“อยากให้เด็กรุ่นใหม่เข้ามาสืบสานงานเครื่องประดับ
เรียนรู้ให้เต็มที่ ฝึกฝนให้เต็มที่ เพื่อช่วยกันรักษางานภูมิปัญญานี้ต่อไป”

“I wish the younger generation would come forward to carry on the craft of jewelry making, learning with full commitment and practicing thoroughly in order to help preserve this cultural wisdom for the future.”

“ยึดหลักความพอเพียง ริเริ่มและใช้ความรู้ที่ตนเองมีให้เกิดประโยชน์ และนำมาปรับใช้ ในการใช้ชีวิต และการทำงานเกี่ยวกับการทำศิลปหัตถกรรมของตนเอง ตั้งแต่เริ่มต้นยังไม่มีอะไร จนทุกวันนี้กลาย เป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้พออยู่พอกินและให้ความรู้แกคนรุ่นหลังได้”

“Adhering to the principle of self-sufficiency, initiative, and applying the knowledge one possesses for benefits, then adapting it to life and to one’s own artistic craft, from the beginning when there was nothing, up until today it has become a profession that can generate enough income for a decent living and impart knowledge to the next generation.”

ข้อมูลการติดต่อ
ชื่อ-นามสกุล : นายสุเพียบ พรมศรี
จังหวัด : สุรินทร์
เบอร์ติดต่อ : 0930797694,
0933955132
Line : 0933955132
Fb : สุรีพรเครื่องประดับเงินและทองเหลือง
หุ้มทอง

Contact Information
Name-surname: Mr. Suphiab Promsri
Province: Surin
Contact Numbers: 0930797694,
0933955132
Line: 0933955132